

позитивне натхнення в подальшому житті. Тобто, самі емоції будуть направляти людей до взаємодії та формувати позитивні соціальні зв'язки.

Гра задовольнить такі запити як, моторні, когнітивні, мовні, соціальні, ціннісні та життєві установки. Її позитивний вплив полягає в тренуванні креативності дітей.

Навчання через гру має багато переваг саме для емоційного розвитку дітей дошкільного віку, а саме: допомагає дітям навчитися справлятися зі своїми емоціями, допомагає виражати свої почуття, розвиває соціальні навички у дітей, навчаються вирішувати конфлікти також допомагає розвинути позитивний образ себе.

Відчути за зрозуміти свої емоції дітям складно. Один із способів зрозуміти їх краще – це “ кольорові зони”. Це інструмент, який використовують дитячі терапевти. Кожний колір ознає певну емоцію (синій – сумний, нудний; зелений – спокійний, зосереджений; жовтий – тривожний, схвильований; червоний – злий, наляканий). Визначення та сортування почуттів за зонами може сприяти спокійній розмові, коли емоції зашкалюють. Наприклад, замість того щоб сказати дитині : “Припини бути скаженим!”, можемо сказати : “Як ти можеш повернутися до зеленої зони? Чим я тобі можу допомогти?” Також можна перетворити ідею з кольорових зон веселого та цікавого мистецького міні проекту. Треба запропонувати дітям намалювати обличчя відповідно до кожної колірної зони та приклеїти таблицю в зручному місці для довідки.

Література

- Трофаїла, Н. (2021). Вплив ігрової діяльності на емоційний розвиток дітей дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 5, 62–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.5.10>
- Асеева, Ю. О., Панайотова, М. Г. (2019). Вплив гри на розвиток особистості дошкільника. URL: <https://odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7276/Asieieva.pdf?seq%20uence=1&isAllowed=y>
- Вернюк, С. В. Роль ігрової діяльності в житті дитини. URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=501>

Черевичний Г. С.,

*кандидат історичних наук, доцент,
докторант ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України,
доцент кафедри новітньої історії України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0001-9094-8732>*

ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ І РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Компаративістичні дослідження нині є одним із вагомих чинників розвитку наукової і освітньої галузі. Екстраполяція зарубіжного досвіду перспективних практик в українську систему освіти дає свої позитивні результати.

Натомість підготовка майбутніх учителів історії в університетах України за умов сьогодення потребує певних трансдисциплінарних досліджень та окреслення відповідних стратегій. На нашу думку, корисним у цьому сенсі може стати досвід освітньої галузі

Республіки Польща. А будь-яка стратегія, що стосується університетської освіти у контексті підготовки учителів має у своєму підґрунті саме освітньо-педагогічне прогнозування.

Тут варто зазначити, що з питань підготовки вчителів до роботи в школі, що реформується, опубліковано чимало публікацій, зокрема таких авторів, як: К. Біницька, М. Загорська, Я. Кузьма, Є. Путкевич, Л. Пуховська, О. Пометун, А. Росол, Й. Шемпрух, М. Щепанський та ін.

У результаті аналізу низки наукових праць у зазначеному векторі дослідження з'ясовано, що цьому питанню приділено значну увагу науковців, які вважають, що освітньо-педагогічне прогнозування пов'язано із функціонуванням освітньо-педагогічних систем. У нашому дослідженні приділено увагу вивченню наукового доробку, що стосується таких систем України і Республіки Польща.

Зазначимо на певних аспектах цієї проблеми, який розкрито у працях таких українських дослідників, як:

– К. Біницька, яка здійснює порівняльний аналіз систем вищої педагогічної освіти України та Республіки Польща в контексті євроінтеграції. Дослідниця наголошує на тому, що «зміни в сучасних системах вищої педагогічної освіти України та Республіки Польща у даний історичний період висувають нові вимоги до підготовки педагогічних кадрів та їх удосконалення», а «системи освіти Республіки Польща та України мають подібні проблеми, тому польський досвід їх вирішення та модернізації системи педагогічної освіти відповідно вимог Болонської декларації можна запозичувати й творчо використовувати у вітчизняній освітній сфері» (Біницька, 2012);

– М. Коляда, який зауважує на типології педагогічних прогнозів у системі освіти і стверджує, що «педагогічне прогнозування має на меті правильно оцінити усе нове, що впливає на цю триєдину задачу сьогодення, а також, що із цього сьогодення може не тільки зберегтися, але й перейти в майбутнє». Дослідник зазначає, що «це стосується форм і методів педагогічного впливу, засобів реалізації навчально-виховної діяльності через різні освітні технології; стосується принципів функціонування і предметного змісту, рівня складності навчального матеріалу та інших параметрів» (Коляда, 2014);

– В. Бондар і І. Шапошнікова, які досліджують прогностичність у педагогічній науці, підсумовують, що «педагогічна взаємодія завжди має певні наслідки: раціонально організоване навчання сприяє учінню, в результаті якого учень формує в собі переконання, установку, світогляд, власну систему цінностей» (Бондар & Шапошнікова, 2022).

Також, зосереджено увагу на доробок таких польських дослідників, як:

– М. Клетке-Мілейська, яка стверджує, що польська система освіти постійно змінюється, проте не завжди рухається у правильному векторі. Але науковиця вважає, що важливо усунути погані наслідки змін на постійній основі шляхом надання системі грамотного оцінювання, оскільки в іншому випадку це може призвести до серйозних наслідків (Клетке-Мілейська, 2007);

– Ч. Банах, який розкривав стратегію та прогнози розвитку системи освіти Польщі до 2020 року, окреслюючи завдання педагогічних наук. Він наголошував на тому, що «інвестиції в освіту – це прагнення до розвитку та майбутнього, а також створення людського капіталу». Він стверджував, що «освіта тісно пов'язана з якістю людини та викликами глобалізації та європейської інтеграції, і, перш за все, політичною трансформацією» (Банах, 2008);

– С. Квятковський, який наголошує на тому, що «думки про майбутнє як на макро-, так і на мікро-масштабі відрізняються залежно від підсистеми, яку ми аналізуємо». Він вважає, що «у випадку підсистеми освіти – це перспективне мислення, яке визначається тривалістю

освітнього процесу». Дослідник говорить про те, що на практиці освітній процес довший, тому що включає також час підготовки змін (аналіз зовнішньої ситуації, постановка стратегічних цілей і створення умов для їх реалізації). Тобто, на думку дослідника, «ситуація ускладнюється ще й суспільною потребою та очікуванням того, що підсистема освіти буде не тільки максимально швидко (з мінімальною постійною часу) реагувати на зміни в навколишніх підсистемах, а й ініціювати та створювати ці зміни», а також «очікування того, що освіта визначатиме шляхи соціально-економічного розвитку, вимагає істотно іншого підходу до майбутнього, ніж раніше» (Квятковський, 2020).

До того ж представлена думка українських і польських дослідників не вичерпує всіх аспектів проблеми дослідження, а лише констатує, що інтерес до цього питання постійно знаходиться в активній стадії, а сам процес освітньо-педагогічного прогнозування, зокрема у системі професійної підготовки майбутніх учителів історії, потребує істотного вивчення й удосконалення.

Отже, освітньо-педагогічне прогнозування в контексті підготовки майбутніх учителів історії в університетах України та Республіки Польща є актуальною проблемою, пов'язаною з розвитком освітніх систем зазначених країн, певною спільністю викликів і пошуком відповідей на них.

Література

- Біницька, К. М. (2012). *Порівняльний аналіз системи вищої педагогічної освіти в Україні та Республіці Польща у контексті Болонської угоди*, 14–18. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/342/>
- Бондар, В. & Шапошнікова, І. (2022). *Прогностичність – ознака та властивість об'єкта й предмета педагогіки як науки*. Newinception, 2, 59–65. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4695928>
- Коляда, М. Г. (2014). *Педагогічне прогнозування: теоретико-методологічний аспект: монографія*. Донецьк: Ноулідж, 320 с.
- Banach, S. (2008). *Strategia i prognoza rozwoju edukacji w Polsce do roku 2020 – zadania nauk pedagogicznych*. Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis Folia 50. Studia Paedagogica I. URL: <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/8488/AF050--07--Strategia-i-prognoza--Banach.pdf>
- Kletke-Milejska, M. (2007). *Zreformowany system edukacji i jego wpływ na kształcenie i wychowanie dzieci w publicznych szkołach podstawowych: studium politologiczne*. Praca doktorska. Katowice: Uniwersytet Śląsk. URL: <https://opus.us.edu.pl/info/phd/USLde529aa745494510abb7104fa770c889/>
- Kwiatkowski, S. M. (2020). *Prognozowanie rozwoju systemu edukacji w kontekście wyzwań natury globalnej*. Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, Zsöoqrwrzräfl i autonomii, 207–221. DOI: <https://doi.org/10.31338/uw.9788323542957.pp.207-222>